

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 528/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED], [REDACTED], a 2/ [REDACTED], [REDACTED], obaja [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Elenou Lalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/301/2021 z 29. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 8. augusta 2024 a doplnenou podaním doručeným 20. marca 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú zrušenie napadnutého rozhodnutia, vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie finančného zadosťučinenia 2 000 eur každému sťažovateľovi a priznanie náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 17C/32/2017-454 zo 7. októbra 2020 zamietol žalobu o určenie priebehu hranice medzi pozemkami podanú proti sťažovateľom, a to pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Dôvodil, že sporná časť pozemku prechádza v strede pozdĺž celého pozemku, je to pomerne

úzky dlhý pás pozemku, pričom žalobca reálne spornú časť pozemku neužíva a, pokiaľ ju užívajú rekreanti žalobcu, týmto sťažovatelia umožňujú užívať aj ich značnú časť pozemku. Na spornej časti pozemku sa nachádza časť žumpy postavenej žalobcom, pričom podľa vyjadrenia sťažovateľa 1 odpad zo žumpy presakuje až do chaty sťažovateľov. Podľa názoru okresného súdu určenie hranice pozemkov nijako neodstráni uvedený problém, keď hrozí ďalší súdny spor o ochranu vlastníckeho práva. Vyriešenie otázky hranice pozemkov nemá žiadny praktický význam pre žalobcu, keďže sporný „pás“ pozemku nemá reálne akým spôsobom využiť. Navyše, sťažovatelia by museli odstrániť drevenú stavbu na uloženie lyžiarskych potrieb, pričom žalobca nemá záujem pozemok nejako reálne využívať.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 3Co/9/2021-511 z 5. mája 2021 prvoinštančný rozsudok potvrdil. Stotožnil sa so závermi okresného súdu a doplnil, že žalobca aj napriek nepochybne existujúcej spornosti priebehu hranice medzi stranami sporu nereagoval svojím dispozičným oprávnením na okresným súdom zistený skutkový stav a zotrval na žalobnom petite o určenie priebehu hranice. Obidve strany sporu tvrdia, že im vlastnícky patrí určitá sporná časť pozemku. Preto sa žalobca mal domáhať vypratania, resp. vydania spornej plochy, resp. ochrany vlastníckeho práva. Keďže podstatou uplatneného nároku bolo vyriešenie otázky vlastníctva k spornej ploche pozemku, súčasťou sporu o priebehu hranice mal byť daný spor o vlastníctve k určitej ploche. Táto ochrana sa poskytne na základe žaloby vlastníka susedného pozemku, do ktorého práva sa zasiahlo. Ak sa žalobca v konaní domáhal určenia priebehu hraníc, tak ako je priebeh hraníc vedený v katastri nehnuteľností, nemôže mať na takomto určení naliehavý právny záujem, pretože takéto súdne rozhodnutie nebude podkladom pre vykonanie zmeny v zápise katastra nehnuteľností. Žalobca nesprávne naformuloval petit žaloby, pretože podstatou spornosti vzhľadom na tvrdenia obidvoch strán bolo vyriešenie otázky vlastníctva k spornej ploche pozemku.

4. Žalobca podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dôvodil odklonom rozsudku krajského súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 6/1999, 1Cdo/205/2009), čo malo vyústiť do nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke naliehavého právneho záujmu na určení priebehu hranice ako prostriedku, ktorý nie je spôsobilý odstrániť právnu neistotu v skutočných právnych vzťahoch medzi stranami sporu. Žaloba o určenie priebehu hranice pozemkov bola podľa žalobcu v posudzovanej veci procesne vhodným prostriedkom spôsobilým odstrániť neistotu vzťahu strán a vytvoriť pevný základ pre jeho usporiadanie. Výrokom súdu o priebehu hranice by sa docielilo ustálenie priebehu hranice pozemkov ako takej a predovšetkým tiež vlastníckych pomerov strán sporu k dotknutým pozemkom.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že spory o určenie hranice susediacich nehnuteľností predstavujú samostatnú skupinu vlastníckych sporov. Citujúc rozhodnutia č. R 6/1999 a sp. zn. 1Cdo/205/2009 ďalej dôvodil, že porušenie vlastníckeho práva sa v prejednávanej veci odvíja od sporu medzi vlastníkmi susediacich pozemkov, ktorý sa týka priebehu hranice medzi pozemkami. Žalobca odôvodnil naliehavý právny záujem tým, že sťažovatelia nerešpektujú hranice medzi susediacimi pozemkami, najmä sťažovateľ 1 vyvoláva konfliktné situácie v dôsledku nerešpektovania hranice medzi pozemkami, ohrozuje bezpečnosť a zdravie zamestnancov a rekreantov žalobcu, pričom i v minulosti spôsobil na majetku žalobcu

škodu. Keďže medzi stranami sporu existuje aktuálny stav objektívnej neistoty, ktorý je ohrozením právneho postavenia žalobcu, a konkrétne okolnosti danej veci odôvodňujú záver o preukázaní existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení priebehu hranice medzi pozemkami, je za tohto stavu potrebné pripustiť ochranu vlastníckeho práva žalobcu formou žaloby o určenie priebehu hranice medzi pozemkami, pretože jej správnosť medzi stranami je sporná.

III.

Argumentácia sťažovateľov

6. Podľa sťažovateľov najvyšší súd v napadnutom uznesení vôbec nereagoval na sťažovateľmi v konaní predloženú judikatúru (R 53/1973, R 65/1972, 4Cdo/14/2020) či jurisprudenciu (B. Petr. Vydrzení v českém právu, C. H. Beck, 2002) alebo relevantné námietky sťažovateľov uvedené vo vyjadrení k odvolaniu a dovolaniu žalobcu, podľa ktorých ním žiadané súdne rozhodnutie nemôže byť podkladom pre vyriešenie sporu o správnosti vlastníckej hranice medzi spornými pozemkami. Išlo o zbytočný spor, ktorý mal len potvrdzovať mapovú, ale nie skutočnú vlastnícku hranicu, podľa ktorej sa dlhodobo (vyše 20 či 75 rokov), ale aj v súčasnosti sporné pozemky užívajú. Ak totiž nižšie súdy po dôkladnom dokazovaní aj obhliadkou na mieste samom zistili, že faktická hranica, podľa ktorej sa sporné pozemky dlhodobo užívali a užívajú, nie je totožná s mapovou hranicou, potom nemali inú možnosť bez patričnej zmeny žaloby (alebo vzájomnej žaloby sťažovateľov), než len žalobu žalobcu o určenie mapovej hranice zamietnuť. Z tohto pohľadu by zostala situácia nemenná aj po zrušujúcom uznesení dovolacieho súdu a otvorení ďalšieho kola pred okresným súdom, ktorý by musel opätovne žalobu zamietnuť, ale už s ďalšími zbytočnými trovami konania či priet'ahmi.

7. Sťažovatelia považujú za nesprávny právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého ak existuje medzi stranami sporu ohľadne vlastníckej hranice podľa katastra nehnuteľností stav objektívnej neistoty, žalobca bez ďalšieho preukázal svoj naliehavý právny záujem na určení priebehu hranice medzi susediacimi pozemkami podľa mapového operátu, hoci už tento nezodpovedá právnomu stavu, lebo je nesprávny tak, ako to v konaní zistili nižšie súdy. Pozemnoknižné a dnes aj katastrálne dáta o výmere či priebehu hraníc jednotlivých parciel neboli nikdy záväzné, takže iba z okolnosti, že výmera uvedená v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnej výmere alebo že sa nové mapovanie líši od skutočných hraníc pozemkov, nemožno vyvodzovať, že hranica užívaná v prírode je nesprávna.

8. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nemožno zistiť, v čom krajský súd nerešpektoval ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odkloniť. Najmä, keď sa s relevantnými názormi právnej vedy a judikatúry, ktorými sťažovatelia v priebehu sporu argumentovali, vôbec nevysporiadal, a nevysvetlil, prečo ich nepovažoval pre danú vec za podstatné. Na strane druhej nekriticky a jednostranne obhajoval všetky argumenty svedčiace v prospech žalobcu, čím ho neodôvodnene zvýhodnil a porušil princíp kontradiktórnosti konania a s ním súvisiacu rovnosť zbraní.

9. Vydaním kasačného uznesenia, ktorým prelomil právoplatnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia súdu nižšej inštancie (a nadväzne i súdu prvej inštancie), najvyšší súd zlyhal aj pri poskytovaní súdnej ochrany v primeranej dobe, čo viedlo v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu právam strán sporu, ktorých ochrany sa domáhali.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Základné práva na súdnu ochranu sú výsledkové, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03, ESLP Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002). Sťažovatelia ústavnou sťažnosťou atakujú rozhodnutie všeobecného (najvyššieho) súdu s kasačným výrokom. Preto nemožno opomenúť zásadnú skutočnosť, že vec sťažovateľov nie je právoplatne ukončená, a teda objektívne nedošlo k súčasnému vyčerpaniu všetkých garantovaných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľom na ochranu ich práv poskytuje (I. ÚS 594/2022). Prístup ústavného súdu k rozhodnutiam tohto druhu však zahŕňa aj východisko, podľa ktorého aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže byť spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Také rozhodnutie tvorí súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši nejakú otázku s konečnou platnosťou, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok (II. ÚS 344/2019).

11. Zásadná námietka sťažovateľov mieri k právnemu posúdeniu otázky naliehavého právneho záujmu najvyšším súdom v napadnutom uznesení. Najvyšší súd zaujal jednoznačný právny názor o danosti naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení priebehu hranice medzi pozemkami, a to s ohľadom na ustálený skutkový základ prejednávanej veci. Právny názor najvyššieho súdu bude podľa § 455 CSP v ďalšom konaní pre okresný súd (a prípadne aj pre krajský súd) záväzný. Uvedená okolnosť sa takto môže javiť ako odôvodňujúca meritórny prieskum zo strany ústavného súdu napriek faktu právoplatne neskončeného sporového konania na všeobecných súdoch.

12. Ústavný súd však podotýka, že danosť naliehavého právneho záujmu predstavuje iba prvotnú podmienku (v odbornej literatúre je dokonca sporné, či ide o podmienku hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy – Tomašovič, M. in Števcěk, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 548 – 549), ktorá musí byť splnená na to, aby súd v určovacom konaní mohol pristúpiť k odpovediam na sporné meritórne hmotnoprávne otázky. Záver o existencii naliehavého právneho záujmu preto ešte nepredstavuje prejudikciu vyhovenia žalobe. Po kladnej odpovedi na otázku, či žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, konajúci súd pristupuje k objasneniu rozhodujúcich skutkových okolností a ich následnému právnemu posúdeniu.

13. Po právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa sporná právna vec dostala do štádia prvoinštančného konania. V ňom síce dosiaľ prebehlo dokazovanie, z prvoinštančného rozsudku okresného súdu je však zjavné, že sa zameriavalo predovšetkým na otázky užívania spornej časti pozemku vo väzbe na skúmanie naliehavosti právneho záujmu žalobcu. V nasledujúcej fáze konania bude preto úlohou okresného súdu buď dokazovanie ešte doplniť o zisťovanie faktov podstatných pre meritórne rozhodnutie o určení hranice pozemkov, alebo, ak dospeje k záveru,

že ďalšie dokazovanie potrebné nie je, bude povinný ustálený skutkový stav vyhodnotiť nie na účel skúmania podmienky naliehavého právneho záujmu, ale na účel právneho záveru o opodstatnenosti rozhraničenia pozemkov tak, ako ho navrhol žalobca. V tomto smere z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevyplývajú pre nižšie súdy žiadne záväzné právne názory. Preto aj sťažovatelia budú v ďalšom procese disponovať oprávneniami namietat' skutkový aj právny základ budúceho prvoinštančného i prípadného druhoins'tančného rozhodnutia, a to bez rizika prejudikovanej nedôvodnosti ich argumentácie v dôsledku kasačnej záväznosti napadnutého uznesenia.

14. Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že viazanosť okresného súdu a krajského súdu právnym názorom vysloveným v napadnutom kasačnom rozhodnutí najvyššieho súdu nemusí nutne viesť k vyhoveniu žalobe podanej proti sťažovateľom. Decízny postoj najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nemožno s ohľadom na „výsledkový“ charakter základných práv a slobôd vyhodnotiť ako veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu preskúmaného kasačného rozhodnutia, ktorá v zmysle judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 868/2016, II. ÚS 6/2018, I. ÚS 443/2019, I. ÚS 541/2024) odôvodňuje meritórny prieskum kasačného rozhodnutia v konaní o ústavnej sťažnosti.

15. Napokon, aj pokiaľ ide o samotnú otázku naliehavého právneho záujmu, ktorá sa aktuálne javí byť vo veci sťažovateľov definitívne vyriešená, ústavný súd podotýka, že kasačná záväznosť napadnutého uznesenia dopadá podľa § 455 CSP výlučne na nižšie súdy, nie však na najvyšší súd. V prípadnom budúcom dovolacom konaní preto úspech sťažovateľov nie je preskúmaným napadnutým uznesením vylúčený. Je pravdou, že prípadný budúci opačný názor najvyššieho súdu by znamenal nekonzistentnosť rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ako najvyššej inš'tancie všeobecného súdnictva, no hoci takáto nekonzistentnosť je neželaným javom, samotný zákonodarca odlišnosti predpokladá, keď dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP koncipuje okrem iného aj na účel zjednocovania právnej praxe, odstraňovania právnej neistoty s cieľom dosiahnuť, aby na určitú právnu otázku dostala strana konania za rovnakých podmienok v zásade rovnakú odpoveď, a zabezpečenia jednotnosti výkladu právnych noriem (IV. ÚS 139/2022). Aj uplatnenie zákonom zavedenej rozhodovacej právomoci veľkého senátu najvyššieho súdu podľa § 48 ods. 1 CSP predpokladá odlišnosť právnych názorov senátov najvyššieho súdu, pričom rozhodovanie veľkého senátu vykazuje aj náležitý ľudskoprávny základ (II. ÚS 332/2018, IV. ÚS 273/2021).

16. Sumarizujúc predostretú argumentáciu, ústavný súd konštatuje, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu sa sťažovateľom definitívne neodňala nielen šanca na úspech v konaní o proti nim podanej žalobe, ale ani možnosť domôcť sa meritórneho prieskumu danosti naliehavého právneho záujmu v budúcom dovolacom konaní. Stále daná právomoc všeobecných súdov na poskytnutie súdnej ochrany základným právam sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj ich právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum napadnutého kasačného uznesenia najvyššieho súdu. Ústavná sťažnosť je preto v časti tohto dôvodu neprípustná podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Druhá sťažostná námietka cieľi na nekvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Podľa sťažovateľov najvyšší súd založil svoj záver o prípustnosti a dôvodnosti dovolania len na dvoch rozhodnutiach (R 6/1999 a 1Cdo/205/2009), avšak opomenul iné rozhodnutia

(R 53/1973, R 65/1972, 4Cdo/14/2020), ktoré podľa tvrdenia sťažovateľov vychádzajú z opačného právneho názoru na otázku naliehavého právneho záujmu.

18. Ústavný súd, odkazujúc na neustále opakovanú judikatúru, predosiela, že konajúci všeobecný súd je v záujme rešpektu k základnému právu na súdnu ochranu a právu na spravodlivé súdne konanie povinný odpovedať len na otázky, ktoré sú pre súdnu ochranu poskytovanú v konkrétnom prípade podstatné.

19. Pokiaľ ide o judikát R 65/1972, tento sa okrem iných venuje aj spornosti hraníc medzi susediacimi pozemkami, nezaobrá sa však otázkou naliehavého právneho záujmu na žalovanom určení hranice v konkurencii s inými typmi žalôb o ochranu vlastníckeho práva. Judikát R 53/1973 reaguje na minulosťou podmienený výskyt dobového javu, keď sa niektorí žalobcovia stále od súdov dožadovali určenia (vymerania) hraníc medzi pozemkami. K tomu sa v predmetnom judikáte uvádza, že „*súdy majú viesť žalobcov k úprave návrhov tak, že žalovaný je povinný zdržať sa užívania časti pozemku patriacej žalobcovi*“. Tento právny názor bol pritom reakciou na praktický prípad, v ktorom sa žalobca od súdu domáhal proti žalovanému súhlasu na vymeranie pozemku príslušným strediskom geodézie. Je teda zjavné, že podstatou judikátu č. R 53/1973 je skôr odlišenie prípadov, v ktorých sú čo sa týka hraníc pozemkov len nejasnosti, a prípadov, pri ktorých dochádza k zásahom do vlastníckeho práva žalobcu. Nejde v ňom však o kategorické vylúčenie naliehavého právneho záujmu pri žalobe o určenie hranice pozemkov, a to práve v prípadoch, keď k zásahom do vlastníckeho práva žalobcu dochádza. Pokiaľ ide o uznesenie sp. zn. 4Cdo/14/2020 z 24. júna 2020 v konaní o žalobe o vypratanie pozemku, najvyšší súd v ňom zdôraznil, že pri určení hranice medzi dvoma pozemkami ide vždy o určenie vlastníckeho práva k spornej ploche dotknutého pozemku a že hraničné spory by súdy mali riešiť ako predbežné otázky vo vlastníckych sporoch, ktorých podstatou často býva vyriešenie vlastníctva určitej plochy, ktorá je medzi vlastníckymi susediacich nehnuteľností sporná. Ani v tomto rozhodnutí však najvyšší súd dostatočne zrozumiteľne nevyklúčil naliehavý právny záujem na žalobe o určenie hranice.

20. Naproti tomu v napadnutom uznesení najvyšší súd citoval (body 23, 23.1 a 24 napadnutého uznesenia) obe ním použité rozhodnutia (R 6/1999 a 1Cdo/205/2009), z ktorých explicitne vyplýva prípustnosť žalôb o určenie hranice pozemkov. Navyše, doplnil aj citáciu z uznesenia sp. zn. 1 Rkc 2/2009 z 29. júna 2010, ktoré je formulované v rovnakom duchu.

21. Ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti uvádzaná judikatúra sa k otázke, na ktorej sťažovatelia zakladajú návrh na vyslovenia porušenia ich práv a na ktorej aj založili svoju obranu v civilnom sporovom konaní, buď vôbec nevyjadruje, alebo v nej možno identifikovať iba implicitne súvisiace, avšak kontextuálne izolované pasáže, ktoré si navyše vyžadujú zohľadnenie dobových súvislostí. Z porovnania s jasnými posolstvami najvyšším súdom uprednostnených rozhodnutí bez akýchkoľvek pochybností vyplýva natoľko zásadný rozdiel oboch skupín judikátov v ťažiskovej otázke prípustnosti, resp. naliehavého právneho záujmu na žalobe o určenie hranice pozemkov, že najvyššiemu súdu z ľudskoprávneho hľadiska nemožno vytknúť, ak sťažovateľmi preferované judikáty nepovažoval za podstatné pre poskytnutie ochrany v dovolacom konaní, a preto sa nimi v odôvodnení napadnutého uznesenia ani nezaoberal.

22. Ústavný súd k tomu ešte dodáva, že najvyšší súd konštatoval odchýlenie sa krajského súdu od rozhodnutí č. R 6/1999 a sp. zn. 1Cdo/205/2009, v dôsledku čoho bolo dovolanie prípustné. Ak by sa však najvyšší súd zaoberal aj rozhodnutiami, na ktoré poukazovali sťažovatelia,

a ak by v nich identifikoval právne názory, o akých sú presvedčení sťažovatelia, potom by nevyhnutne musel dospieť k rovnakému záveru o prípustnosti dovolania, ktorá by sa síce nezakladala na § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale na § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Podľa dnes už stabilizovanej judikatúry totiž dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolateľ obligatórne odôvodní iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), bez ďalšej špecifikácie alternatívy dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP (III. ÚS 76/2021). Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolateľ (I. ÚS 51/2020). Pre posudzovanie kvality odôvodnenia napadnutého uznesenia z akcentovanej autonómie najvyššieho súdu pri uplatnení jednotlivých dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že aj v prípade, ak by sa najvyšší súd, tak ako to sťažovatelia očakávali, opozitnými právnymi závermi iných dovolacích rozhodnutí zaoberal, nemohol by dospieť k inému záveru, než že žalobcovo dovolanie je prípustné. V rovine rozhodovania o prípustnosti dovolania je preto predmetná námietka sťažovateľov nedôvodná.

23. Pokiaľ ide o meritórne rozhodovanie najvyššieho súdu, ak by najvyšší súd vzal do úvahy rozhodovacia prax založenú na opačnom právnom názore, než je ten, na základe ktorého napokon dospel k dôvodnosti dovolania žalobcu, musel by v záujme dodržania základného práva sporových strán predložiť vec veľkému senátu. Ústavný súd tu opätovne vychádza výlučne z argumentácie sťažovateľov o tom, že protikladnosť oboch skupín právnych názorov je daná. Preto, ak sa najvyšší súd pri odôvodňovaní meritórnej dôvodnosti dovolania opozitnou judikatúrou nezaoberal, a podľa sťažovateľov tak urobiť mal, znamená to, že ich prípad odňal zákonnému sudcovi (II. ÚS 332/2018, IV. ÚS 273/2021). Rozsah ústavnej sťažnosti však nezahŕňa namietané porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy a ani v dôvodoch ústavnej sťažnosti nemožno kritiku tohto druhu identifikovať. Ústavný súd je pritom podľa § 45 zákona o ústavnom súde rozsahom i dôvodmi ústavnej sťažnosti viazaný. Preto na uvedenú vadu ani prihliadnuť nemohol.

24. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú aj námietku sťažovateľov týkajúcu sa porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku nimi tvrdeného nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

25. Napokon sťažovatelia namietajú porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Porušenie uvedených práv však nemožno vyvodiť len z namietaného kasačného rozhodnutia najvyššieho súdu, keďže o dovolaní bolo namietaným uznesením rozhodnuté, a tým bol odstránený stav právnej neistoty, ktorý bol založený podaním dovolania proti právoplatnému rozsudku krajského súdu. Súčasný stav právnej neistoty sťažovateľov nevyplýva z toho, že došlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu, ale z toho, že o proti nim podanej žalobe

nie je okresným súdom právoplatne rozhodnuté. V tejto časti je preto ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

26. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v petite ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia, vrátenie veci na ďalšie konanie, finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu